

ÉNYÉM A NAGYVILÁG

EGY HÓNAP KRÓNIKÁJA

— Június hó. —

A májusi támadó harcok júniusban teljes erővel bontakoztak ki a harctereken.

Könnyebb áttekinthetőség kedvéért most már három részben tárgyalhatjuk a harctéri helyzetet: az afrikai, keleti és távolkeleti arcvonal eseményeiről beszélhetünk.

Afrikában a legendás hírű Rommel vezértábornagy vezetett támadást a brit csapatok ellen, akik Ritchie angol tábornok vezetése alatt próbálták feltartóztatni a még májusban megindult lökést. A hónap elején Acroma, Sidi Rezeg és El Adem táján dúltak a harcok s annyira nem lehetett előre látni a német támadás célját és tulajdonképeni erejét, hogy még június 3-án kapott hírek szerint Churchill úgy nyilatkozott a líbiai helyzetről, hogy az *több, mint kielégítő*. A hónap közepén Rommel páncélosai már El Ademig nyomultak előre s Tobrukot fenyegették. Június 17-én érkezett a hír arról, hogy a Pantelleria-sziget táján nagy tengeri csata folyik az angolok utánpótlási karavánja ellen. A tengeri csatában elsüllyedt egy olasz nehéz cirkáló és súlyosan megsérült egy olasz romboló is. A főleg repülőgépekkel végrehajtott támadás kiterjedt később egy Alexandriából Tobruk felé haladó angol hajókaravánra s azt a jelentések szerint sikerült is szétzórnia. Pár nap mulva már Tobrukot támadták a német és olasz csapatok igen nagy repülőfölénnyel s június 21-én Rommel jelentette, hogy Tobrukot bekerítették. Másnap Tobruk megadta magát és 28.000 fogoly került a támadók kezére nagymennyiségű hadianyaggal és élelmiszerral együtt. Később derült ki, hogy Tobruk védelmére az utolsó percekben határozta el magát Ritchie tábornok s két hadosztályt küldött nagy készletekkel Tobrukba. Tobruk után hamarosan Bardia és Solum is elesett, majd a hihetetlen gyorsasággal előtörő német páncélosok Sidi el Barrani után Marsa Matruhót is elfoglalták. A legutolsó jelentések szerint El Alamein előtt állanak Rommel csapatai — alig 100 kilométernyire Alexandriától.

Az angolok a palesztinai és szíriai 9. brit hadsereget indították Afrika felé, hogy feltartóztassa a most már Egyiptomban előnyomuló olasz-német seregeket.

A keleti arcvonal északi szakaszán Volchov táján a szovjets csapatok egy Leningrádot tehermentesítő offenzívát kezdtek, amely végül a német bekerítő mozdulatok folytán meggyűlt. Charkov mellett kelet felé újabb csata kezdődött, amelynek eredménye 25.000 orosz fogoly volt, majd a hónap vége felé Kupjanskot foglalták el a németek (Charkovtól délkeletre az Oszkol folyó mellett), majd átkeltek az Oszkolon.

Június 10-én kezdődött el Szebasztopol ostroma s a német csapatok szinte lépésről-lépésre foglalták el a kiválóan megerősített város erődtmé-

nyeit. Az utolsó jelentések szerint már a belső erődövet is elfoglalták és széles arcvonalon megkezdték a városba való benyomulást.

Távol-Keleten a japánok Honolulu Midway ellen intéztek nagyobb-arányú bombatámadást és ugyanebben az időben a Behring-tenger déli határát alkotó Aleutákon a megerősített Dutch Harbour ellen. Az Aleuták nyugati szigeteit később meg is szállták s ezzel jelentős támaszpontokat szereztek meg a Japán szigetek védelmét illetőleg, minthogy Amerikából az Aleuták támaszpontjain keresztül érhető el legkönnyebben Japán.

Midway szigete mellett különben tengeri csata is volt a japán és amerikai hajók között, amelyek során — a japán jelentés szerint — két amerikai és egy japán repülőgépanyahajó elsüllyedt, egy japán anyahajó és egy cirkáló pedig megrongálódott. Ezt a csatát a japánok az Aleuták nyugati részeinek megszállásakor vívták azért, hogy megszálló erőik szárnyát biztosítsák.

Az ausztráliai vizeken a Salamon-szigetek egészen japán ellenőrzés alá kerültek.

Madagaszkár szigetén Diego Suarez ellen japán tengeralattjárók támadtak s a kikötőben megtorpedóztak egy Queen Elisabeth osztályhoz tartozó 30.000 tonnás csatahajót. Japán tengeralattjárók egyébként Amerika nyugati partjai ellen is támadást intéztek. Itt Vancouvert és a Columbia torkolatánál fekvő Port Brownt és West Portot bombázták. Az *Indiai-óceánon* a már korábban megszállott Andaman szigetektől délre fekvő Nicobar-szigeteket is megszállták a japán csapatok.

Közben nem szüneteltek a hadműveletek Kína ellen sem. Dél felől Kvangszitartomány fővárosát, Kvangszit foglalták el, középen Hupei-tartományban a Jangcsekiang folyó völgyén nyomultak előre és Kelet-Kínából is eredményes hadműveleteket jelentettek a japánok.

Diplomáciai vonalon is jelentős események történtek. A legjelentősebb kétségkívül az angol-szovjet egyezmény, amelyet Molotov és Churchill a háború utánra kötöttek. Az egyezmény főbb pontjai: 1. Nem kötnek békét kölcsönös egyetértés nélkül. 2. Nem törekszenek területi nyereségre. 3. Katonai szövetséget kötnek 20 évre. Az már aztán igazán a szenzáció erejével hatott, hogy a Göteborgs Morgenpost az egyezmény titkos pontjait is nyilvánosságra hozta. Ezek szerint 1. Anglia elismeri a szovjet stratégiai határigényeit Finnországgal, Lengyelországgal, Romániával és Iránnal szemben. 2. Szovjetérdekkörnek tartja Finnországot, Észak-Skandinávia egy részét, Szlovákiát, Romániát, Bulgáriát, Jugoszláviát és Csehországot. 3. Szabad átjárást kap a Keleti-tengerről az Északi-tengerre, a Fekete-tengerről a Földközi-tengerre, 4. Nagy-Britanniával együtt katonai és politikai ellenőrzést gyakorol Finnország, Németország, Magyarország, Románia és Bulgária felett. 5. A fasiszta kormányrendszereket végleg eltávolítják.

A másik esemény az volt, hogy az amerikai szenátus deklarálta a hadiállapotot Magyarországgal, Bulgáriával és Romániával.

Eseménynek számít Churchill tengerentúli útja is és tárgyalásai Roosevelttel. A kiadott amerikai híradások szerint Churchillnek sikerült az U. S. A.-beli vezetőkérőket a háború végső kimenetele felől sok reményt keltően megnyugtathatnia. Londonban ezzel szemben nagy ellenzéki támadás készült Churchill ellen, főként az afrikai hadihelyzet miatt, de arról is volt hír, hogy az alsóház éppen a háborús viszonyokra való tekintettel ettől a szándékától egyelőre elállt.

Szalánczi Károly